

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-70>

REALIZATION OF A SHARE IN THE CHARTER CAPITAL OF A COMPANY WITHIN ENFORCEMENT PROCEEDINGS

РЕАЛІЗАЦІЯ ЧАСТКИ У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ ТОВАРИСТВА В РАМКАХ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Lysenko Yu. O.

*PhD student at the Department of
Intellectual Property Law and Patent
Justice, National University
“Odesa Law Academy”
Odesa, Ukraine*

Лисенко Ю. О.

*аспірант кафедри права
інтелектуальної власності
та патентної юстиції
Національного університету
«Одеська юридична академія»
Одеса, Україна*

Частка в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю, як самостійний об'єкт, все частіше виступає предметом звернення у виконавчому провадженні. Враховуючи особливість частки в статутному капіталі, звернення стягнення на неї в примусовому порядку має свої особливості, передбачені чинним законодавством. Перш за все така особливість обумовлена правовою природою корпоративних прав, які посвідчуються часткою, та поєднанням майнових, організаційно-управлінських прав. Крім того, звернення стягнення на частку актуалізує питання врахування інтересів ширшого кола заінтересованих осіб, зокрема інвесторів і кредиторів товариства, самого товариства та його учасників (якщо воно не засновано однією особою). У корпоративних правовідносинах будь-яке втручання у структуру активів товариства (арешт майна, реалізація частки, звернення стягнення на корпоративні права, блокування рахунків) може впливати на платоспроможність, інвестиційну привабливість товариства та забезпеченість виконання зобов'язань перед третіми особами.

Особливість реалізації частки у статутному капіталі товариства в рамках виконавчого провадження зумовлена необхідністю забезпечення балансу приватноправових та публічних інтересів усіх суб'єктів відповідних правовідносин. Приватноправові інтереси передбачають забезпечення та захист інтересів кредитора (стягувача) щодо задоволення їх майнових вимог з однієї сторони, та товариства як самостійного суб'єкта корпоративних правовідносин, а також його учасників щодо збереження цілісності статутного капіталу, суб'єктного складу, фінансової стабільності та інвестиційної привабливості. Публічно-правовий інтерес полягає у забезпеченні ефективного виконавчого провадження як гарантії дієвості механізмів захисту прав, забезпечення законності та підтримання правопорядку. Особливості реалізації частки мають змістовний та процедурний характер, що зумовлено специфікою корпоративних прав та умовами їх реалізації.

По-перше, особливість реалізації частки в статутному капіталі товариства в рамках виконавчого провадження обумовлена подвійною природою корпоративних прав, які поєднують організаційно-управлінську і майнову складові та, попри різний правовий режим відчуження, функціонально пов'язані між собою. Накладення обтяження, арешту на частку обмежує лише частково майнову складову щодо заборони передання, відчуження частки та корпоративних прав, які з неї слідує. При цьому зі збереженням можливості реалізації організаційно-управлінських корпоративних прав. У випадку відчуження частки до нового набувача переходить весь комплекс корпоративних прав, які з неї слідує і майнові і організаційно-управлінські (немайнові), які окремо не можуть переходити та завжди належать виключно учаснику товариства.

По-друге, залежно від підстав звернення стягнення та процедури, відповідно до якої відбувається реалізація частки в статутному капіталі боржника, пріоритет над виконавчим законодавством отримує переважне право інших учасників на придбання частки.

По-третє, незважаючи на підстави звернення стягнення на частку в статутному капіталі товариства, для повноцінного набуття новим власником статусу учасника товариства необхідним є внесення змін до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

По-четверте, без належної реєстрації обтяжень, кредитор навіть попри укладання договору застави, може нести ризики щодо передачі частки в статутному капіталі товариства іншим суб'єктам. Враховуючи, що частка є складовою статутного капіталу товариства, не є виключенням ризики щодо зменшення її вартості через проблеми у діяльності товариства, втрати майна чи відчуження активів товариства на підставі фінансових договорів тощо.

По-п'яте, відсутність чіткої процедури визначення вартості частки, що зумовлює високий рівень суб'єктивізму та спірності результатів оцінки, та впливає на ефективність звернення стягнення, оскільки занижена або завищена вартість частки порушує баланс інтересів кредитора, боржника та інших учасників товариства.

Особливості реалізації частки в статутному капіталі виділені перш за все на підставі аналізу корпоративного, виконавчого законодавства та практики їх застосування. Разом з тим, у сфері реалізації частки у виконавчому провадженні є чимало питань, які потребують подальшого удосконалення законодавства та механізмів його реалізації. Зокрема щодо уніфікації законодавчих підходів до визначення предмету стягнення, яким є саме частка в статутному капіталі, а не самі права. Потребують також законодавчого врегулювання повноваження виконавця у сфері звернення стягнення на частку в статутному капіталі, що дозволить уникнути її неправомірного відчуження на етапі виконавчого провадження.